

Postmenopauzal dövrdə reproduktiv orqanların müxtəlif törəmələrinin diaqnostikasında onkomarkerlərin və sitomeqalovirusun göstəricilərin informativliyinin xüsusiyyətləri

Məmmədova S.M., Əliyeva E.M., Qaraşova M.A., Sultanova S.H.

Azərbaycan Tibb Universiteti, I Mamalıq-ginekologiya kafedrası, Bakı, Azərbaycan

Açar sözlər: postmenopauza, onkomarkerlər, sitomeqalovirus

Qadın orqanizminin müxtəlif dövrlərində reproduktiv orqanların preinvaziv, invaziv xəstəliklərinin diaqnostikasında onkomarkerlərin təyini mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Ədəbiyyat məlumatlarına görə müəyyən edilmişdir ki, CA-125, CA-19-9, PƏA, CA-72-4 endometriyumun xərçəngində qeyri-spesifik markerləridir (2,4,8).

Müəlliflər təyin etmişdilər ki, endometriyumun müxtəlif preinvaziv patologiyalarında şiş markerlərin dəyişmə xüsusiyyətləri geniş diapazondadır və hər hansı bir diaqnostikasında çətinliklər yaradır (1,3,5).

Qeyd etmək lazımdır ki, reproduktiv orqanların törəmələrində onkomarkerlərin informativliyinə aid elmi məlumatlar azdır və ziddiyətlidir (6, 7). Postmenopauzal dövrdə isə reproduktiv orqanların müxtəlif törəmələrinin olan qadınlarda onkomarkerlərin dəyişmə xüsusiyyətlərinə aid elmi məlumatlar azdır.

Problemin aktuallığının nəzərə alaraq, hazırki tədqiqatın məqsədi təyin edilmişdir.

Tədqiqatın məqsədi postmenopauzal dövrdə reproduktiv orqanların müxtəlif törəmələrinin diaqnostikasında onkomarkerlərin və sitomeqalovirusun təyində informativliyinin öyrənilməsi olmuşdur.

Məqsədə uyğun olaraq 130 postmenopauzal dövrdə reproduktiv orqanların törəmələri olan qadınlar müayinə edilmişdir. Müayinə olunan qadınlarda orta yaşı $60,03 \pm 0,69$ olmuşdur və 48-79 yaş arasında tərəddüt edir. Bu qadınlarda postmenopauzal dövrün müddəti $9,55 \pm 0,74$ (2-31) il olmuşdur.

Bütün müayinə olunan qadınlarda CA-125 (canser antigeni normada <35 U/ml), Estriol - (E_3 , normada $<0,2$ nq/ml), sitomeqalovirus (SMV) (İgG, normada $<0,05$) müayinələr "Roche Cobase E-411" cihazında aparılıb və normativlər bu

cihazın göstəricilərinə görə tərtib edilib (norma $<0,05$; $0,5-1,0$ şübhəli; $>1,0$ pozitiv).

Aparılan tədqiqat nəticəsində təyin edilmişdir ki, postmenopauzal dövrdə olan qadınlarda 30%-də (39) uşaqlığın miomasi, 17,7%-də (23) endometriyumun hiperplaziyası, 15,4%-də (20) endometriyumun xərçəngi, 13,1%-də (17) yumurtalıqın şişəbənzər törəmələri, 12,3%-də (16) uşaqlıq cisminin xərçəngi, 6,2% (8) uşaqlıq boynunun xərçəngi, 5,4%-də (7) yumurtalıqın xərçəngi təyin edilmişdir.

Tədqiqat nəticəsində müəyyən edilmişdir ki, postmenopauzal dövrdə reproduktiv orqanlarının xoşxassəli şişləri və şişəbənzər törəmələrinin rastgəlmə tezliyi 60,8%, bədxassəli şişlərin tezliyi 39,3% olmuşdur.

Tədqiqatda postmenopauzal dövrdə olan qadınlarda reproduktiv orqanlarının müxtəlif törəmələri olan qadınlarda qan zərdabında CA-125, E_3 və SMV (İgG) göstəriciləri təyin edilmişdir. Alınan nəticələr cədvəl 1-də təqdim edilmişdir.

Cədvəl 1-dən göründüyü kimi, postmenopauzal dövrdə reproduktiv orqanların törəmələri olan qadınlarda CA-125, E_3 , SMV (İgG)-nin nəzərə çarpacaq dərəcədə yüksək olması qeyd edilmişdir.

Tədqiqatda postmenopauzal dövrdə olan qadınlarda uşaqlıq və yumurtalıqların xoşxassəli, preinvaziv və invaziv törəmələri olan qadınlarda CA 125, E_3 , SMV (İgG)-nin göstəriciləri və onların müqayisəsi aparılmışdır. Nəticələr cədvəl 2-də təqdim olunmuşdur.

Cədvəl 2-dən göründüyü ki, uşaqlığın miomasi olan qadınlarda CA-125 onkomarkerin göstəricisi laboratoriyasının nəticələrinə görə fizioloji göstəriciləri ilə uyğun olmuşdur. Eyni tendensiya endometriyumun hiperplaziyası olan qadınlarda da müşahidə edilmişdir.

Cədvəl 1. Postmenopauzal dövrdə reproduktiv orqanların törəmələri olan qadınlarda Onkomarkerlərin və sitomeqalovirusun göstəriciləri (M±Se)

Göstəricilər	Postmenopauzal dövrdə reproduktiv orqanların törəmələri olan qadınlar	Normativ göstəricilər
CA-125, U/ml	50,01±12,32, (2,34-276,2)	<35
E ₃ , nq/ml	0,89±0,4, (0,007-20,79)	<0,2
SMV (İgG)	723,39±150,0, (9,8-4093)	<0,5

Qeyd etmək lazımdır uşaqlıq cisminin xərçəngi, yumurtalıqların xərçəngi və uşaqlıq boynunu xərçəngi olan qadınlarda uşaqlıq mioması olan qadınlarla müqayisədə postmenopauzal dövrdə CA-125 onkomarkerin statistik dürüst dərəcədə yüksək olmuşdur (P<0,05).

E₃ miqdarı uşaqlığın miomasında və endometriumun hiperplaziyasında normativ göstəricilərdən yüksək, uşaqlıq cisminin, endometriumun, yumurtalıqların, uşaqlıq boynunun xərçəngində isə E₃-un göstəriciləri aşağı səviyyədə qeyd olunmuşdur (P<0,05).

Aparılan tədqiqatda postmenopauzal dövrdə

bütün müayinə olunan qadınlarda SMV (İgG) statistik dürüst dərəcədə artması qeyd olunub (P<0,05).

Qeyd etmək lazımdır ki, uşaqlığın mioması, endometriumun hiperplaziyası, uşaqlıq boynunun xərçəngi, yumurtalıqların şişəbənzər törəmələri olan qadınlarda SMV (İgG)-nin göstəriciləri nəzərə çarpacaq dərəcədə yüksək olmuşdur (P<0,05).

Endometriumun və yumurtalıqların xərçəngində isə bu göstərici yüksək olmasına baxmayaraq müqayisədə nəzərə çarpacaq dərəcədə aşağı qeyd olunmuşdur (P<0,05).

Cədvəl 2. Postmenopauzal dövrdə uşaqlıq və yumurtalıqların xoşxassəli, preinvaziv və invaziv törəmələri qadınlarda CA-125, E₃, SMV göstəriciləri (M±Se)

Göstəricilər	Uşaqlığın mioması (n=39)	Endometriumun hiperplaziyası (n=23)	Yumurtalıqların şişəbənzər törəmələri (n=17)	Uşaqlıq cisminin xərçəngi (n=16)	Endometriumun xərçəngi (n=20)	Yumurtalıqların xərçəngi (n=16)	Uşaqlıq boynunun xərçəngi (n=7)	P
	1	2	3	4	5	6	7	
CA-125, U/ml	18,4±4,28 (1-48,65)	21,95±9,72 (7,6-50)	40,84±12,18 (9,7-129,8)	96,86±29,27 (1,7-204,6)	29,86±15,05 (2-90,9)	58,0±15,1 (12,6-129,8)	55,45±11,1 (11,5-157,5)	P<0,05
E ₃ , nq/ml	1,1±0,99 (0,07-20,79)	1,31±0,2 (0,07-17,07)	0,09±0,01 (0,07-0,2)	0,08±0,0009 (0,03-1,44)	0,08±0,006 (0,07-0,09)	0,09±0,02 (0,07-0,144)	0,06±0,01 (0,007-0,07)	P<0,05*
SMV İgG	625,6±50,2 (9,8-4093)	693,5±59,15 (71,67-1704)	732,4±29,73 (176,4-1818,0)	443,11±53,38 (71,67-813,9)	219,95±42,95 (177-262,9)	172,0±33,2 (138,8-205,2)	536,2±77,2 (258,5-813,9)	P<0,05**

Qeyd: 1. *-qalan göstəricilərin arasında statistik dürüst dərəcədə fərq qeyd olunmayıb;

2. ** - bütün göstəriciləri arasında statistik dürüst dərəcədə fərq qeyd olunub.

Beləliklə, postmenopauzal dövrdə reproduktiv orqanların müxtəlif törəmələri olan qadınlarda CA-125-in, E₃-nin, SMV (İgG) təyini məqsədə uyğundur.

Uşaqlığın mioması və endometriumun hiperplaziyası olan qadınlarda CA-125-in fiziolo-

ji göstəricilərə uyğun E₃ və SMV (İgG) artması təyin edilmişdir.

Uşaqlığın və yumurtalıqların neoplastik proseslərində CA-125, SMV (İgG) nəzərəçarpacaq qədər artması, E₃-un isə statistik dürüst dərəcədə azalması qeyd olunur.

ƏDƏBİYYAT:

1. Бугайцев С.С., Тюева Н.В., Щербина А.Б. О предраковой патологии, преинвазивном и раннем раке эндометрия // Онкология, 2009, т.11, №4, с.254.

2. Давыдов А.И., Крыжановская О.В. Гиперпластические процессы эндометрия: концептуальные вопросы диагностики и лечения // Вопросы гинекологии, акушерства и перинатологии, 2009, т.8, №2, с.77-82.
3. Савельева Г.М., Бреусенко В.Г., Голова Ю.А., Мишиева О.И., Ивановская Т.Н. Гиперпластические процессы эндометрия в пре- и постменопаузе. Методы терапии // Онкогинекология, 2012, №1, с.43-46.
4. Guidelines on Clinical Management of Endometrial Hyperplasia // HKCOG Guidelines, 2015, №16, p.1-14.
5. Jernigan A.M., Maurer K.A., Cooper K. Referring survivors of endometrial cancer and complex atypical hyperplasia to bariatric specialists: a prospective cohort study// Am.J. Obstet Gynecol., 2015, vol.213, №350, p.1-10.
6. Lacey J.V., Chia V.M. Endometrial hyperplasia and the risk of progression to carcinoma // Maturitas., 2009, №63, p.39-44.
7. Reed S.D., Newton K.M., Clinton W.L., Epplein M., Gareia R. Incidence of endometrial hyperplasia // Am.J.Obstet.Gynecol, 2009, №200, p.678-683.
8. Topcu H.O., Erkaya S., Guzel A.I., Kokanali M.K., Sarikaya E. Risk factors for Endometrial Hyperplasia Concomitant Endometrial Polyps in Pre- and Post-menopausal Women // Asian Pac.J.Cancer Prev., 2014, vol.15, №13, p.5423-5425.

**Информативность онкомаркеров
и показателей цитомегаловирусной инфекции
при опухолях органов репродуктивной системы
в постменопаузальном периоде**

РЕЗЮМЕ

*Мамедова С.М., Алиева Э.М.,
Гарашова М.А., Султанова С.Г.*

*Азербайджанский Медицинский Университет, I Кафедра
Акушерства и Гинекологии, Баку, Азербайджан*

*Ключевые слова: постменопауза,
онкомаркеры, цитомегаловирус*

Цель исследования: определить степень информативности онкомаркеров и показателей цитомегаловируса в диагностике различных опухолей органов репродуктивной системы в постменопаузальном периоде.

Материал и методы исследования. Обследовано 130 женщин с различными опухолевыми процессами яичников в постменопаузальном периоде. Определены показатели СА-125, эстриола (Э3) и цитомегаловируса ЦМВ (IgG).

Результаты исследования. Установлено, что для диагностики различных опухолей органов репродуктивной системы является важным определением СА-125, Э3 и ЦМВ (IgG). У женщин с миомой матки и гиперплазией эндометрия в постменопаузальном периоде показатели СА-125 соответствуют физиологическим показателям, в тоже время отмечается существенное увеличение показателей Э3 и цитомегаловируса IgG (P<0,05).

При неоплазии матки и яичников отмечается статистически достоверное увеличение СА-125 и ЦМВ (IgG) при существенном снижении уровня Э3 (P<0,05).

**Informativeness of oncomarkers and indices
of cytomegalovirus infection in tumors of
the organs of the reproductive system in the
postmenopausal period**

SUMMARY

*Mamadova S.M., Aliyeva E.M.,
Qarashova M.A., Sultanova S.Q.*

*Azerbaijan Medical University, Department
of I Obstetrics and Gynecology, Baku, Azerbaijan*

Key words: postmenopausal, oncomarkers, cytomegalovirus

The purpose of the study was to determine the degree of informative value of oncomarkers and cytomegalovirus indices in the diagnosis of various tumors of the reproductive system organs in the postmenopausal period.

Material and methods of investigation. 130 women with various ovarian tumors in the postmenopausal period were examined. The parameters of CA-125, estriol (E3) and cytomegalovirus CMV (IgG) were determined.

Results of the study. It has been established that the determination of CA-125, E3 and CMV (IgG) is important for the diagnosis of various tumors in the organs of the reproductive system. In women with uterine myoma and endometrial hyperplasia in the postmenopausal period, the parameters of CA-125 correspond to physiological parameters, while a significant increase in E3 and cytomegalovirus IgG (P<0.05) is observed.

With neoplasia of the uterus and ovaries, a statistically significant increase in CA-125 and CMV (IgG) was noted with a significant decrease in the E3 level (P<0.05).